

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ**

**ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ
з навчальних дисциплін
«КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС»; «КРИМІНАЛІСТИКА»;
«ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 «Право»**

**Спеціальність: 081 «Право»
Освітня програма: 081 Право (поліцейські), наказ від 31.08.2020 №649
Освітній ступінь: бакалавр**

СХВАЛЕНО
на засіданні Науково-методичної
ради університету
(протокол від 15.11.2023 р. № 3)

Програма комплексного екзамену з навчальних дисциплін «Кримінальний процес»; «Криміналістика»; «Оперативно-розшукова діяльність» / В.М. Плетенець, Д.Б. Санакоєв, О.А. Солдатенко, В.Г. Телійчук. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2023. 53 с.

Рецензенти:

Антон МАКАШОВ – начальник відділу Управління стратегічних розслідувань в Дніпропетровській області Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України, кандидат юридичних наук, підполковник поліції

Андрій МЕЛЬНИЧЕНКО – заступник начальника управління - начальник відділу розслідування злочинів, скоєних проти життя та здоров'я особи слідчого управління ГУНП в Дніпропетровській області кандидат юридичних наук, підполковник поліції

Олександр САЧКО – професор кафедри адміністративного і кримінального права Дніпропетровського національного університету Імені Олеся Гончара, доктор юридичних наук, академік Академії політичних наук України

Обговорено на спільному засіданні кафедр кримінального процесу та стратегічних розслідувань; кримінального права та кримінології; криміналістики та домедичної підготовки (протокол № 3 від 12.10.2023).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Пояснювальна записка.....	5
2. Перелік питань до екзамену.....	7
3. Критерії оцінювання.....	15
4. Зміст комплексного екзамену.....	16
5. Список рекомендованої літератури.....	95

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фундаментальну роль у якісній підготовці майбутніх слідчих та працівників підрозділів стратегічних розслідувань відіграють знання, отримані здобувачами під час вивчення навчальних дисциплін «Оперативно-розшукова діяльність», «Кримінальний процес», «Криміналістика». Екзамен із цих дисциплін має на меті визначити якість знань здобувачів, отриманих під час навчання в університеті, а саме навичок практичного застосування правових норм кримінального, кримінального процесуального права України, а також щодо організації, тактики і методики виявлення та розслідування кримінальних правопорушень.

Комплексний екзамен з вказаних дисциплін є тим відповідальним етапом, що завершує підготовку кадрів для слідчих підрозділів Національної поліції України та підрозділів Департаменту стратегічних розслідувань Національної поліції України, подальша професійна та службова діяльність яких спрямована на виконання завдань, поставлених перед цими підрозділами під час попередження, виявлення та розслідування кримінальних правопорушень.

Складання комплексного екзамену з дисциплін «Оперативно-розшукова діяльність», «Кримінальний процес», «Криміналістика», як провідних дисциплін кримінально-правового циклу, що викладаються в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, є останньою, найбільш складною та відповідальною стадією освітнього процесу.

Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти регулюється Законом України «Про вищу освіту»; Положенням про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ (затвердженим Вченою радою університету ДДУВС 27.07.2023 р., протокол № 13); Положенням про екзаменаційну комісію з проведення атестації здобувачів вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (затвердженим Вченою радою університету ДДУВС 28.08.2023 р., протокол № 16).

Метою кваліфікаційного іспиту є вимірювання та оцінювання результатів навчання, досягнутих здобувачем освіти за підсумками опанування освітньої програми. Організація і проведення кваліфікаційного іспиту базуються на таких принципах:

- академічна доброчесність;
- об'єктивність;
- прозорість і публічність;
- нетерпимість до корупційних та пов'язаних із корупцією діянь.

Атестація випускників, які здобувають ступінь вищої освіти бакалавра, здійснюється екзаменаційною комісією на підставі оцінки рівня загальних та фахових компетентностей та програмних результатів навчання здобувачів, передбачених стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20 липня 2022 року № 644:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні компетентності:

- СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
- СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
- СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання:

РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу.

РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

РН 8. Застосовувати інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

РН 10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН 11. Мати базові навички риторики.

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел

та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН 16. Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності.

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Підсумкова атестація здобувачів спеціальності 081 «Право» галузі знань 08 «Право» містить перевірку загальних та фахових компетентностей та програмних результатів навчання з обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми.

Програма комплексного екзамену з навчальних дисциплін створена для допомоги здобувачам у підготовці до екзамену та структурована так, що кожна тема, питання якої винесені на іспит, має стислу характеристику, список рекомендованих джерел та нормативні акти, що є базовими для вивчення цього курсу. У разі, коли знання здобувача є фрагментарними, стисле викладення матеріалу допоможе йому вірно побудувати відповіді на запитання іспиту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС СКЛАДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Відповідно до Положення про екзаменаційну комісію з проведення атестації здобувачів вищої освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, оцінювання результатів складання університетського атестаційного іспиту здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань: за національною (5 бальною) шкалою, 100 бальною університетською та шкалою ЄКТС.

Атестаційний екзамен проводиться за білетами, укладеними відповідно до цієї програми за формою, визначеною Дніпропетровським державним університетом внутрішніх справ. До змісту екзаменаційних білетів із комплексного атестаційного екзамену, що складаються з 2х частин, входять: 2 теоретичних питання із дисциплін «Оперативно-розшукова діяльність» та «Криміналістика» (за кожне можна отримати максимум 100 балів), що виконуються письмово, та 1 практичне завдання (можна отримати максимум 100 балів) з дисципліни «Кримінальний процес». Підсумкова оцінка виставляється за 100-бальною шкалою як середнє арифметичне за підсумком балів за виконання кожного завдання.

У виняткових випадках, за наявності непереборних обставин, атестація

може здійснюватися за допомогою технологій дистанційного навчання в синхронному та/або асинхронному режимі.

Практична частина екзамену виконується із використанням реальних об'єктів майбутньої професійної діяльності (локацій) у вигляді поліцейського квесту.

Практичне завдання визначається з метою виявлення рівня сформованості умінь та практичних навичок професійної діяльності і полягає у розв'язанні здобувачами задачі, що передбачає проведення організаційних, тактичних і процесуальних дій та складання окреслених у завданні документів. Практична частина викладена у методичних рекомендаціях із організації та проведення комплексного екзамену методом поліцейського квесту.

Екзаменаційні білети з комплексного атестаційного екзамену формуються шляхом комбінування питань, наданих кафедрами, на яких викладались нормативні навчальні дисципліни, що включені до комплексного екзамену.

Оцінка знань і вмінь здобувачів вищої освіти з комплексного екзамену проводиться державною екзаменаційною комісією.

Підсумкова атестація здійснюється відкрито і публічно.

Результати складання екзамену оцінюються у порядку, передбаченому прийнятою в університеті шкалою оцінювання:

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90–100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (<i>повна здатність</i> застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); сформовані необхідні практичні навички (<i>повна здатність</i> до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
83–89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів у <i>достатньому обсязі</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); в основному сформовані необхідні практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності <i>в достатньому обсязі</i>)

75–82		С	Теоретичний зміст курсу переважно засвоєний (здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів <i>на належному для правника рівні</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального процесуального права); в основному сформовані практичні навички (здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності <i>на належному для правоохоронця рівні</i>)
68–74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю , але прогалини не носять істотного характеру (<i>неповна</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту його правових інститутів <i>на належному для правника рівні</i> ; знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права); в основному сформовані практичні навички (<i>неповна</i> здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у сфері правоохоронної діяльності <i>на належному для правоохоронця рівні</i>)
60–67		E	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково (<i>часткова</i> здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів); не сформовані деякі практичні навички (<i>часткова</i> здатність до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
35–59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу засвоєний частково з істотними прогалинами (<i>нездатність</i> застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (<i>нездатність</i> до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)
1–34		F	Теоретичний зміст курсу не засвоєний (<i>повна нездатність</i> застосовувати знання завдань, принципів і доктрин права, а також змісту правових інститутів); не сформовані необхідні практичні навички (<i>повна нездатність</i> до аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності)

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Поняття, сутність та завдання оперативно-розшукової діяльності.
2. Місце оперативно-розшукової діяльності в системі протидії злочинності в умовах воєнного стану.
3. Принципи оперативно-розшукової діяльності: конституційні, загальні та спеціальні.
4. Правова основа та підстави проведення оперативно-розшукової діяльності.
5. Морально-етичні основи оперативно-розшукової діяльності, її значення для професійної підготовки працівників оперативних підрозділів.
6. Інформація як основа організаційно-правового забезпечення протидії злочинності. Поняття, види та джерела утворення оперативно-розшукової інформації.
7. Предмет та система оперативно-розшукової діяльності як науки і як навчальної дисципліни. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з кримінальним правом, кримінальним процесом, криміналістикою, теорією держави та права, адміністративним правом, кримінологією та іншими галузями.
8. Поняття та види сил оперативно-розшукової діяльності.
9. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, їх права та обов'язки. Нормативно-правова регламентація діяльності підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність в умовах воєнного стану.
10. Характеристика оперативних підрозділів Національної поліції та їх повноваження.
11. Гласні штатні працівники оперативних підрозділів Національної поліції, їх права та обов'язки. Вимоги до особистих та професійних якостей працівників оперативних підрозділів в умовах воєнного стану.
12. Загальна характеристика негласного апарату Національної поліції. Штатні негласні працівники Національної поліції.
13. Основи використання конфіденційної допомоги громадян у протидії злочинності. Особи, які конфіденційно співробітничать із оперативними підрозділами.
14. Соціальний та правовий захист працівників оперативних підрозділів та осіб, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності.
15. Поняття та види засобів оперативно-розшукової діяльності. Правова основа використання оперативних засобів.
16. Поняття, призначення та об'єкти оперативних обліків Національної поліції. Види обліків: оперативно-розшукові, криміналістичні, адміністративні та інші.
17. Поняття, структура, формування та використання автоматизованих інформаційних систем. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності; про осіб, які вчинили злочини; про способи скоєння злочинів тощо.

18. Порядок використання інформації в оперативно-розшуковій діяльності.
19. Поняття оперативної техніки. Види оперативної техніки, що застосовуються в оперативно-розшуковій діяльності.
20. Правові основи застосування оперативної техніки. Порядок оформлення та використання відомостей, отриманих із застосуванням оперативної техніки у кримінальному судочинстві.
21. Організація службового собаківництва в органах Національної поліції. Одорологія та фізіологічні основи застосування собак в оперативно-розшукових цілях.
22. Тактика застосування службово-розшукових собак у запобіганні та розкритті злочинів. Оформлення та використання результатів застосування розшукових собак.
23. Місце оперативно-розшукових заходів в системі заходів оперативно-розшукової діяльності.
24. Поняття і класифікація оперативно-розшукових заходів.
25. Правова основа та підстави проведення оперативно-розшукових заходів. Санкціонування проведення оперативно-розшукових заходів.
26. Суб'єкти проведення оперативно-розшукових заходів. Завдання, що виконуються під час проведення оперативно-розшукових заходів.
27. Місце заходів оперативного (ініціативного) пошуку в системі заходів оперативно-розшукової діяльності.
28. Поняття, види заходів оперативного (ініціативного) пошуку, правова основа та підстави їх проведення.
29. Суб'єкти проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку. Завдання, що виконуються під час проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку.
30. Поняття та види розвідувального опитування. Завдання, які вирішуються за допомогою розвідувального опитування.
31. Суб'єкти та об'єкти розвідувального опитування. Підготовка до проведення розвідувального опитування.
32. Особливості проведення розвідувального опитування в залежності від його виду. Оформлення отриманих результатів розвідувального опитування та їх використання під час розкриття та досудового розслідування кримінальних правопорушень.
33. Дотримання законності під час проведення розвідувального опитування.
34. Поняття та характеристика оперативного огляду як різновиду заходів оперативного (ініціативного) пошуку. Призначення оперативного огляду. Завдання, які вирішуються за допомогою оперативного огляду.
35. Види оперативного огляду та їх характеристика. Суб'єкти та об'єкти оперативного огляду. Підготовка до проведення оперативного огляду.
36. Особливості проведення оперативного огляду в залежності від місця, часу, суб'єкта, об'єкта, вирішуваних завдань тощо. Дотримання законності під час проведення оперативного огляду. Порядок залучення допоміжних сил для проведення оперативного огляду.

37. Оформлення отриманих результатів оперативного огляду та їх використання під час розкриття та розслідування злочинів. Взаємозв'язок оперативного огляду з іншими видами оперативно-розшукових заходів.

38. Поняття, завдання та характеристика особистого пошуку.

39. Суб'єкти та об'єкти особистого пошуку. Підготовка до проведення особистого пошуку.

40. Особливості проведення особистого пошуку в залежності від місця, часу, об'єкта, суб'єкта, вирішуваних завдань тощо. Оформлення результатів особистого пошуку та їх використання під час досудового розслідування кримінальних правопорушень.

41. Взаємозв'язок особистого пошуку з іншими видами оперативно-розшукових заходів. Переваги та недоліки особистого пошуку у порівнянні з іншими оперативно-розшуковими заходами.

42. Поняття, призначення та характеристика оперативної установки і візуального спостереження. Завдання, які вирішуються за допомогою оперативної установки і візуального спостереження.

43. Суб'єкти і об'єкти оперативної установки та візуального спостереження. Особливості проведення оперативної установки та візуального спостереження в залежності від місця, часу, суб'єкта, об'єкта, вирішуваних завдань тощо.

44. Оформлення отриманих результатів та їх використання під час розкриття та розслідування злочинів. Взаємозв'язок оперативної установки та візуального спостереження з іншими видами оперативно-розшукових заходів.

45. Правові основи використання оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки у протидії злочинності.

46. Поняття, завдання та суб'єкти оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки. Види контрольованої поставки.

47. Загальна характеристика організації оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки.

48. Документи, які складаються працівниками оперативних підрозділів Національної поліції щодо проведення оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки.

49. Організаційно-тактичні особливості проведення оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки товарів, предметів та речовин. Особливості правового захисту осіб, які сприяють оперативним підрозділам у проведенні оперативної (контрольованої) закупки та контрольованої поставки.

50. Поняття оперативно-технічного заходу. Види оперативно-технічних заходів. Правова основа та підстави проведення оперативно-технічних заходів. Суб'єкти проведення оперативно-технічних заходів.

51. Підготовка до проведення оперативно-технічних заходів. Оформлення матеріалів щодо проведення оперативно-технічних заходів.

52. Особливості проведення окремих видів оперативно-технічних заходів. Особливості легалізації отриманої інформації. Дотримання законності під час проведення оперативно-технічних заходів.

53. Поняття та види форм оперативно-розшукової діяльності.
54. Поняття, сутність та характерні риси виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес (оперативний пошук).
55. Мета, завдання та суб'єкти оперативного пошуку.
56. Поняття, значення та об'єкти виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес (оперативний пошук).
57. Сутність організації роботи щодо оперативного пошуку як самостійної форми оперативно-розшукової діяльності.
58. Особливості організації і тактика виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес.
59. Аналіз оперативної обстановки, як основа пошукової роботи.
60. Сили, засоби та методи, які можуть бути використані при оперативному пошуку.
61. Основні напрями виявлення осіб, які вчинили злочин (напрями оперативного пошуку).
62. Перевірка початкових оперативно-розшукових даних як складова оперативного пошуку. Вимоги до перевірки.
63. Порядок документального оформлення результатів виявлення осіб та фактів, які становлять оперативний інтерес (оперативного пошуку).
64. Основні напрямки реалізації інформації під час оперативного пошуку.
65. Поняття, сутність та значення оперативно-розшукового запобігання злочинам під час протидії злочинності.
66. Поняття, сутність та значення оперативно-розшукової профілактики.
67. Об'єкти та суб'єкти оперативно-розшукової профілактики.
68. Виявлення осіб, схильних до вчинення злочинів, і застосування до них індивідуальних оперативно-профілактичних заходів. Підстави проведення індивідуальних оперативно-профілактичних заходів.
69. Поняття, сутність та значення попередження та припинення злочинів.
70. Виявлення осіб та фактів щодо підготовки та вчинення злочинів підрозділами карного розшуку.
71. Особливості використання в оперативно-розшуковому запобіганні негласного апарату, засобів та методів оперативно-розшукової діяльності.
72. Поняття, сутність та значення оперативної розробки під час протидії злочинності.
73. Співвідношення оперативної розробки з іншими формами ОРД. Основні напрямки оперативної розробки.
74. Оперативно-розшукові справи, їх категорії та підстави заведення.
75. Використання оперативно-розшукових матеріалів як підстава до відкриття кримінального провадження.
76. Особливості реалізації оперативно-розшукової інформації в процесі доказування.
77. Порядок приєднання до матеріалів кримінального провадження предметів і документів, отриманих оперативним шляхом.
78. Форми взаємодії оперативних працівників та слідчих при реалізації

оперативно-розшукової інформації.

79. Поняття, сутність та значення оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження. Співвідношення оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження з іншими формами ОРД.

80. Порядок, зміст і правова основа взаємодії оперативних підрозділів Національної поліції зі слідчими під час досудового розслідування злочинів.

81. Провадження справ оперативного обліку під час оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження.

82. Основні етапи організації та проведення індивідуальної оперативно-розшукової профілактики.

83. Використання негласного апарату для індивідуального впливу на осіб, які підлягають профілактиці.

84. Поняття та значення оперативно-розшукового запобігання злочинам.

85. Форми оперативно-розшукового запобігання злочинам та їх загальна характеристика. Об'єкти та суб'єкти оперативно-розшукового запобігання злочинам.

86. Підстави та порядок заведення справ оперативного супроводження кримінального провадження (СОСКП).

87. Підстави та порядок закриття справ оперативного супроводження кримінального провадження (СОСКП).

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

1. Арешт майна. Підстави для арешту майна.
2. Аудіо-, відеоконтроль місця: поняття та підстави проведення.
3. Аудіо-, відеоконтроль особи: підстави проведення.
4. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів.
5. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).
6. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій.
7. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях або передання інформації.
8. Вручення письмового повідомлення про підозру.
9. Гарантії у кримінальному судочинстві, їх характеристика.
10. Диспозитивність як засада кримінального провадження.
11. Документи, як джерела доказів.
12. Домашній арешт.
13. Допит та його процесуальне оформлення.
14. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальному провадженні.
15. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому процесуальному становищі.
16. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.
17. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному

судочинстві.

18. Загальні положення про втручання у приватне спілкування.
19. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій.
20. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок.
21. Застава, визначення її розміру та порядок внесення.
22. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання.
23. Заходи щодо захисту інформації, отриманої в результаті проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
24. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж: поняття та підстави проведення.
25. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
26. Кримінальне провадження на підставі угод.
27. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
28. Кримінально-процесуальні функції, їх види і значення.
29. Належність, достовірність і допустимість доказів.
30. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення.
31. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку.
32. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду.
33. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування.
34. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.
35. Перевірка і оцінка доказів та їх джерел.
36. Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки.
37. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами.
38. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
39. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
40. Поняття джерел доказів та їх види.
41. Поняття доказів, та їх класифікація.
42. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види.
43. Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі.
44. Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві.
45. Поняття та значення засад кримінального провадження.
46. Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням.
47. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій.
48. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків.
49. Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
50. Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру.
51. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів.

52. Поняття, сутність і значення кримінально-процесуального доказування.
53. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України.
54. Потерпілий як учасник кримінального процесу.
55. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
56. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання.
57. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні
58. Презумпція невинуватості.
59. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу.
60. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному процесі.
61. Речові докази, строки і порядок їх зберігання.
62. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки.
63. Система засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації.
64. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження.
65. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення.
66. Тимчасовий доступ до речей і документів.
67. Тримання під вартою як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою.
68. Умови визнання доказів недопустимими.
69. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту.
70. Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.
71. Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого.
72. Сутність і значення стадії судового розгляду. Загальні положення судового розгляду. Межі судового розгляду. Етапи судового розгляду, їх зміст.
73. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст.
74. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку.
75. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку.
76. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами.
77. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень.
78. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві.
79. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

80. Види особливих проваджень у кримінальному процесі.
81. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення.
82. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.
83. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
84. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
85. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб.

КРИМІНАЛІСТИКА

1. Предмет та система науки «Криміналістика». Завдання криміналістичної науки та її стан на сучасному етапі.
2. Структура криміналістичної методики.
3. Характеристика функціональних (динамічних) ознак зовнішності людини.
4. Завдання та структура розділу «Криміналістична тактика».
5. Криміналістична габітологія: поняття та значення у розслідуванні кримінальних правопорушень.
6. Підготовка й тактичні прийоми проведення обшуку в приміщенні.
7. Поняття та види документів. Види підробки документів.
8. Тактичні прийоми допиту. Особливості застосування тактичних прийомів під час допиту неповнолітніх.
9. Оформлення фототаблиці як додатку до протоколу слідчої дії. Особливості її оформлення за результатами зйомки аналоговою та цифровою апаратурою.
10. Поняття та різновиди слідчого огляду.
11. Механізм пострілу й виникнення слідів на зброї та патроні (його частинах). Прийоми визначення напрямку, дистанції та місця проведення пострілу.
12. Роль спеціаліста при проведенні слідчого огляду (огляду місця події).
13. Технологія дактилоскопіювання живих осіб.
14. Поняття, принципи та значення планування.
15. Поняття та класифікація холодної зброї.
16. Види і технології планування розслідування.
17. Система криміналістичних обліків (різновиди; органи, у яких зосереджені обліки).
18. Сутність та види пред'явлення для впізнання.
19. Система ознак зовнішності людини та їх ідентифікаційне значення.
20. Тактичні особливості допиту раніше допитаних осіб.
21. Фіксація ходу та результатів допиту.
22. Особливості допиту неповнолітніх жертв чи свідків насильства сексуального характеру.
23. Техніко-криміналістичні засоби, що використовуються для виявлення, фіксації та вилучення слідів рук на місці події.

- 24.Поняття та структура (типова) криміналістичної характеристики, взаємозв'язок та взаємозалежність її елементів.
- 25.Поняття та значення криміналістичних ідентифікації та діагностики у розслідуванні кримінальних правопорушень.
- 26.Зміст підготовки до допиту. Характеристика стадій допиту.
- 27.Класифікація засобів криміналістичної техніки. Критерії допустимості їх застосування у розслідуванні кримінальних правопорушень.
- 28.Організаційно-тактичні особливості пред'явлення для впізнання живих осіб.
- 29.Види нетрадиційних знань і методів отримання криміналістичної інформації. Проблема допустимості їх використання в кримінальному судочинстві.
- 30.Організаційно-тактичні особливості пред'явлення для впізнання речей.
- 31.Етапи огляду місця події та їх зміст.
- 32.Особливості огляду місця вибуху.
- 33.Можливості використання анатомічних ляльок під час допиту малолітньої особи, постраждалої від насильства.
- 34.Використання можливостей «Зелених кімнат» («Кризових кімнат») під час допиту неповнолітніх потерпілих від насильства.
- 35.Особливості допиту жертв сексуального насильства в умовах воєнного стану.
- 36.Зміст підготовки до затримання в умовах воєнного стану. Тактичні прийоми затримання особи на вулиці.
- 37.Стежка слідів ніг (поняття та елементи). Елементи окремого сліду взуття..
- 38.Особливості огляду трупа в умовах воєнного стану.
- 39.Роль спеціаліста у процесі огляду предметів.
- 40.Особливості перевірки повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності.
- 41.Предмет та система криміналістичної трасології. Поняття сліду.
- 42.Зміст та форма планів (календарного, підготовки та проведення слідчої дії, розслідування кримінального провадження).
- 43.Техніко-криміналістичні засоби та прийоми виявлення, фіксації й вилучення мікрооб'єктів.
- 44.Класифікація судових експертиз. Система експертних установ в Україні.
- 45.Механізм учинення кримінальних правопорушень (сутність, склад та взаємодія елементів).
- 46.Класифікація ручної вогнепальної зброї та боєприпасів до неї.
- 47.Тактичні прийоми допиту в конфліктній та безконфліктній ситуаціях.
- 48.Використання можливостей спеціаліста-психолога при допиті постраждалих чи свідків подій трагічного або насильницького характеру в умовах воєнного стану.
- 49.Використання даних щодо способу злочину у процесі розслідування.
- 50.Поняття та різновиди обшуку. Криміналістична відміна обшуку від тимчасового доступу до речей та документів

51. Засоби, прийоми та оформлення результатів відеозапису при проведенні слідчої дії.
52. Тактичні прийоми (методи) огляду місця події.
53. Система ознак зовнішності людини та їх ідентифікаційне значення.
54. Структура слідчої (розшукової) дії. Класифікація слідчих (розшукових) дій.
55. Поняття та види криміналістичних версій. Правила їх висування та перевірки.
56. Види слідчого експерименту. Зміст підготовки до проведення зазначеної слідчої дії.
57. Поняття та значення криміналістичних ідентифікації та діагностики у розслідуванні кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану.
58. Основні поняття та категорії криміналістичної тактики: тактичний прийом, тактична рекомендація, тактичне рішення, тактична комбінація, тактична операція. Критерії допустимості тактичних прийомів.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS	Пояснення
90-100	відмінно	A	Питання повністю розкриті, виконано всі поставлені завдання; під час доповіді розкрито основний зміст питань; ЗВО надав вичерпні розгорнуті відповіді на поставлені питання
83-89	добре	B	Питання повністю розкриті, виконано всі поставлені завдання; під час доповіді в основному розкрито їх зміст; ЗВО надав вичерпні відповіді на поставлені питання
75-82		C	Питання переважно розкрито, виконано всі поставлені завдання; під час доповіді в основному розкрито їх зміст; ЗВО надав вичерпні відповіді не на всі поставлені питання
68-74	задовільно	D	Питання переважно розкрито, виконано майже всі поставлені завдання; під час доповіді їх зміст розкрито не повністю; ЗВО не надав відповіді на деякі з поставлених питань
60-67		E	Питання розкрито частково, виконано деякі з поставлених завдань; під час доповіді їх зміст майже не розкрито; ЗВО не надав відповіді на більшість з поставлених питань
35-59	незадовільно	FX	Питання розкрито частково, з істотними прогалинами, виконано деякі з поставлених завдань; робота містить фактичні помилки; під час доповіді їх зміст не розкрито; ЗВО не надав відповіді на поставлені питання
1-34		F	Питання не розкриті, поставлені завдання не виконано; робота містить багато фактичних помилок; під час доповіді їх зміст не розкрито; ЗВО не надав відповіді на поставлені питання

4. ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

Навчальна дисципліна «Оперативно-розшукова діяльність»

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Історія розвитку оперативно-розшукової діяльності та її соціальна обумовленість і необхідність здійснення. Сутність та завдання оперативно-розшукової діяльності. Місце оперативно-розшукової діяльності в системі протидії злочинності. Загальні та спеціальні принципи оперативно-розшукової діяльності. Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності. Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності оперативних підрозділів НП України у нормативно-правових актах МВС та Національної поліції України. Морально-етичні основи оперативно-розшукової діяльності, її значення для професійної підготовки працівників оперативних підрозділів. Підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності. Інформація як основа організаційно-правового забезпечення протидії злочинності. Поняття, види та джерела отримання оперативно-розшукової інформації. Предмет та система оперативно-розшукової діяльності як навчальної дисципліни та як науки. Співвідношення оперативно-розшукової діяльності з кримінальним правом, кримінальним процесом, криміналістикою, теорією держави та права, адміністративним правом, кримінологією та іншими галузями права.

ТЕМА 2. СИЛИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види сил оперативно-розшукової діяльності. Підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, їх права та обов'язки. Нормативно-правова регламентація діяльності оперативних підрозділів НП України. Структура та характеристика оперативних підрозділів Національної поліції України (кримінальна і спеціальна поліція), їх повноваження. Гласні штатні працівники оперативних підрозділів Національної поліції України, їх права та обов'язки. Вимоги до особистих та професійних якостей працівників оперативних підрозділів. Загальна характеристика негласного апарату Національної поліції України. Штатні негласні працівники Національної поліції України (штатний негласний працівник, поліцейський під прикриттям). Основи використання конфіденційної допомоги громадян у протидії злочинності. Особи, які конфіденційно співробітничать із оперативними підрозділами (оперативні контакти, агенти, утримувачі конспіративних квартир). Соціальний та правовий захист працівників оперативних підрозділів та осіб, які залучаються до виконання завдань оперативно-розшукової діяльності. Громадські сили оперативно-розшукової діяльності.

ТЕМА 3. ЗАСОБИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види засобів оперативно-розшукової діяльності. Поняття, призначення та об'єкти оперативних обліків поліції. Види оперативних обліків в НП України. Поняття, структура, формування та використання автоматизованих

інформаційних систем. Правове регулювання порядку збирання, накопичення та зберігання інформації про події і факти злочинної діяльності; про осіб, які вчинили злочини; про способи скоєння злочинів тощо. Порядок використання інформації в оперативно-розшуковій діяльності. Основні напрямки удосконалення обліків як засобу інформаційного забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Поняття оперативної техніки. Види оперативної техніки, що застосовується в оперативно-розшуковій діяльності. Правові основи застосування оперативної техніки. Порядок оформлення та використання відомостей, отриманих із застосуванням оперативної техніки. Значення використання службово-розшукових собак у діяльності оперативних підрозділів НП України. Основні напрями та окремі тактичні засади використання собак в оперативно-розшукових цілях. Оформлення та використання результатів застосування службово-розшукових собак.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ І ЗАХОДІВ ОПЕРАТИВНОГО (ІНІЦІАТИВНОГО) ПОШУКУ

Система заходів оперативно-розшукової діяльності: пошукові та оперативно-розшукові заходи. Співвідношення оперативно-розшукових заходів з негласними слідчими (розшуковими) діями. Поняття та види заходів оперативного (ініціативного) пошуку: інформаційно-аналітичне прогнозування; легендована оренда житла або іншого володіння особи; розвідувальне (оперативне) опитування; профілактично-пошуковий захід; оперативна установка; оперативне ототожнення осіб, предметів та речовин; особистий пошук; оперативний огляд; отримання довідково-аналітичної інформації; радіотехнічна розвідка; поліграфне опитування; створення пасток (квартир, офісів, автомобілів).

Підстави проведення окремих видів заходів оперативного (ініціативного) пошуку та завдання, які вирішуються під час їх проведення. Суб'єкти проведення заходів оперативного (ініціативного) пошуку. Поняття та види оперативно-розшукових заходів: контрольована поставка та контрольована і оперативна закупка товарів, предметів та речовин; візуальне спостереження: за особою, річчю або місцем; виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації; оперативно-технічні заходи. Підстави проведення окремих видів оперативно-розшукових заходів та завдання, які вирішуються під час їх проведення. Суб'єкти проведення оперативно-розшукових заходів.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ПОШУКОВИХ ЗАХОДІВ.

Підготовка до проведення пошукових заходів. Особливості проведення пошукових заходів залежно від місця, часу, суб'єкта, об'єкта, вирішуваних завдань тощо. Порядок залучення допоміжних сил для проведення пошукових заходів. Оформлення результатів проведення пошукових заходів та їх використання під час припинення та розслідування злочинів. Дотримання

законності при проведенні пошукових заходів. Взаємозв'язок пошукових заходів з іншими видами оперативно-розшукових заходів. Переваги і недоліки пошукових заходів у порівнянні з іншими оперативно-розшуковими заходами.

ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЯ І ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ.

Підготовка до проведення оперативно-розшукових заходів. Організаційні засади проведення оперативно-розшукових заходів залежно від місця, часу, суб'єкта, об'єкта, вирішуваних завдань тощо. Тактичні прийоми проведення оперативно-розшукових заходів залежно від місця, часу, суб'єкта, об'єкта, вирішуваних завдань тощо. Порядок залучення допоміжних сил для проведення оперативно-розшукових заходів. Оформлення результатів проведення оперативно-розшукових заходів та їх використання під час виявлення і документування злочинної діяльності. Особливості легалізації інформації, отриманої за результатами проведення оперативно-технічних заходів. Взаємозв'язок оперативно-розшукових заходів з іншими видами пошукових заходів. Переваги і недоліки оперативно-розшукових заходів у порівнянні з іншими пошуковими заходами. Дотримання законності під час проведення оперативно-технічних заходів.

ТЕМА 7. ФОРМИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Поняття та сутність форм оперативно-розшукової діяльності. Класифікація форм оперативно-розшукової діяльності. Взаємозв'язок форм оперативно-розшукової діяльності. Мета і завдання організаційно-тактичних форм оперативно-розшукової діяльності. Підстави здійснення окремих форм оперативно-розшукової діяльності. Алгоритм організації використання оперативно-розшукових сил, засобів, методів та заходів під час здійснення окремих форм оперативно-розшукової діяльності. Особливості тактики здійснення оперативно-розшукових заходів під час реалізації форм оперативно-розшукової діяльності.

Навчальна дисципліна «Кримінальний процес»

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, СУТЬ І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ ЗАКОН. Поняття, суть і завдання кримінального процесу. Кримінальне процесуальне право і його місце в системі інших галузей права. Історичні форми кримінального процесу. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її роль у підготовці фахівців-правознавців. Зв'язок кримінального процесу з криміналістикою, кримінальним правом, оперативно-розшуковою діяльністю, іншими суміжними галузями права і спеціальних знань. Поняття стадії кримінального процесу. Система стадій кримінального процесу, їх загальна характеристика, завдання та особливості. Кримінально-процесуальні функції, їх види і значення. Поняття, структура і особливості кримінально-процесуальних правовідносин. Кримінально-

процесуальна форма. Особливості кримінально-процесуальної форми. Уніфікація і диференціація процесуальної форми, сучасні проблеми удосконалення кримінально-процесуальної форми. Кримінально-процесуальні функції: поняття і різновиди. Кримінальне переслідування: сутність і суб'єкти. Захист: сутність і суб'єкти. Правосуддя: сутність і суб'єкти. Кримінальне процесуальне право – самостійна галузь права. Джерела кримінального процесуального права України. Поняття кримінального процесуального закону та його значення. Структура Кримінального процесуального кодексу України. Поняття, структура і види кримінальних процесуальних норм. Чинність кримінального процесуального закону у просторі, часі і щодо осіб. Значення рішень Конституційного Суду України, роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, відомчих нормативних актів МВС і Генеральної прокуратури України для кримінального судочинства. Умови застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

ТЕМА 2. ЗАСАДИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. Поняття та значення засад кримінального провадження. Класифікація засад кримінального провадження. Система засад кримінального судочинства і правові гарантії їх реалізації. Суть та значення окремих засад кримінального процесу: верховенство права; законність; рівність перед законом і судом; повага до людської гідності; забезпечення права на свободу та особисту недоторканність; недоторканність житла чи іншого володіння особи; таємниця спілкування; невтручання у приватне життя; недоторканність права власності; презумпція невинуватості; свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї; заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення; забезпечення права на захист; доступ до правосуддя; змагальність; безпосередність дослідження показань, речей і документів; забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності; публічність; диспозитивність; гласність і відкритість судового розгляду; розумність строків; мова, якою здійснюється кримінальне судочинство.

ТЕМА 3. СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. Поняття суб'єктів кримінального процесу, їх місце і роль у кримінальному судочинстві. Сторони та інші учасники кримінального провадження. Класифікація суб'єктів у теорії кримінального процесу. Суд, суддя в кримінальному процесі. Функції та повноваження суду (судді). Слідчий суддя в досудовому провадженні. Прокурор у кримінальному процесі та його процесуальне становище у різних стадіях кримінального процесу. Органи досудового розслідування та їх компетенція. Керівник органу досудового розслідування. Процесуальне становище слідчого органу досудового розслідування в кримінальному процесі. Процесуальна самостійність і незалежність слідчого. Підозрюваний та обвинувачений, їх права та обов'язки. Потерпілий як учасник кримінального процесу. Захисник і його процесуальне становище. Залучення захисника до кримінального провадження. Представники та законні представники потерпілого, їх права та обов'язки. Експерт і спеціаліст у кримінальному провадженні, відмінність в їхньому

процесуальному становищі. Свідок, його права та обов'язки. Особи, які не можуть бути допитані як свідки. Процесуальне становище перекладача в кримінальному провадженні. Цивільний позивач та відповідач, їх представники. Секретар судового засідання та судовий розпорядник. Обставини, що виключають можливість участі в кримінальному провадженні. Відводи, самовідводи і порядок їх вирішення. Державний захист працівників суду і правоохоронних органів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні. Особливості залучення учасників кримінального провадження в умовах воєнного стану.

ТЕМА 4. ДОКАЗИ І ДОКАЗУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. Поняття, сутність і значення кримінально-процесуального доказування. Доказове право. Елементи кримінально-процесуального доказування. Предмет, межі і суб'єкти доказування у кримінальному провадженні. Обов'язок доказування у кримінальному процесі. Особливості доказування в окремих стадіях кримінального провадження. Поняття доказів, та їх класифікація. Поняття джерел доказів та їх види. Способи збирання доказів та їх процесуальних джерел. Перевірка і оцінка доказів та їх джерел. Належність, достовірність і допустимість доказів. Умови визнання доказів недопустимими. Достатність доказів для прийняття рішення у кримінальному провадженні. Моральні засади доказування. Показання свідків і потерпілих. Показання осіб. Показання з чужих слів. Речові докази, строки і порядок їх зберігання. Документи, як джерела доказів. Вирішення питання про речові докази і документи. Висновок експерта і його доказове значення.

ТЕМА 5. ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ. ПРОЦЕСУАЛЬНІ СТРОКИ І ВИТРАТИ. Поняття шкоди завданої кримінальним правопорушенням. Відшкодування (компенсація) шкоди потерпілому. Поняття і значення цивільного позову у кримінальному провадженні. Переваги спільного розгляду цивільного позову і матеріалів кримінального провадження. Форма і зміст позовної заяви. Підстави і порядок пред'явлення цивільного позову. Доказування цивільного позову. Особливості досудового провадження, в якому заявлено цивільний позов. Процесуальні засоби забезпечення відшкодування, завданої кримінальним правопорушенням, шкоди та можливої конфіскації майна. Вирішення цивільного позову. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури та суду. Процесуальні строки і їх правова природа. Поняття, значення, види і правила обчислення процесуальних строків. Обов'язковість додержання процесуальних строків. Порушення процесуальних строків і їх наслідки. Порядок подовження, зупинення і відновлення процесуальних строків. Процесуальні витрати, їх поняття, види і значення. Визначення розміру та розподіл процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат. Звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати, що покладаються на державу. Рішення щодо процесуальних витрат.

ТЕМА 6. ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження та їх види. Правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик і привід. Порядок здійснення виклику. Повістка про виклик. Привід та порядок його виконання. Накладення грошового стягнення. Порядок вирішення питання про накладення грошового стягнення. Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом. Порядок та строки тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом. Відсторонення від посади: порядок застосування та строки. Тимчасовий доступ до речей і документів. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Виконання ухвали суду про тимчасовий доступ до речей і документів. Тимчасове вилучення майна: підстави та процесуальний порядок проведення. Арешт майна. Підстави для арешту майна. Клопотання про арешт майна та його розгляд. Поняття, підстави та мета застосування запобіжних заходів. Місце запобіжних заходів серед інших заходів процесуального примусу. Види запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу. Клопотання про застосування запобіжного заходу. Особисте зобов'язання. Особиста порука. Домашній арешт. Застава, визначення її розміру та порядок внесення. Підстави і процедура звернення застави у доход держави. Застосування електронних засобів контролю. Тримання під варту як запобіжний захід. Підстави та процесуальний порядок тримання особи під вартою. Строки тримання під вартою і порядок їх продовження. Затримання з метою приводу. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Строки затримання. Застосування запобіжних заходів щодо неповнолітніх. Підстави і процесуальний порядок скасування чи зміни запобіжного заходу. Особливості застосування запобіжних заходів в умовах воєнного стану.

ТЕМА 7. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. Поняття, значення і завдання стадії досудового розслідування. Етапи досудового розслідування. Дізнання і досудове слідство, як форми досудового розслідування. Єдиний реєстр досудових розслідувань. Особливості розслідування кримінальних проступків. Поняття і значення загальних положень досудового розслідування. Підслідність та її види. Початок та місце провадження досудового розслідування. Строки дізнання і досудового слідства, порядок їх продовження. Розгляд клопотань під час досудового розслідування. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування. Об'єднання і виділення досудового розслідування. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Взаємодія слідчого і оперативних підрозділів. Доручення слідчого. Використання науково-технічних засобів при проведенні досудового розслідування. Розслідування кримінальних правопорушень слідчою групою. Складання кримінально-процесуальних документів під час досудового розслідування. Здійснення прокурорського нагляду, відомчого і судового контролю за законністю в діяльності органів розслідування. Особливості здійснення досудового розслідування в умовах воєнного стану.

ТЕМА 8. ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ. Поняття, види та система слідчих (розшукових) дій. Класифікація слідчих (розшукових) дій. Загальні процесуальні вимоги до проведення та оформлення слідчих (розшукових) дій. Допит та його процесуальне оформлення. Особливості виклику і допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Пред'явлення для впізнання та його види. Процесуальний порядок пред'явлення для впізнання. Особливості впізнання особи при забезпеченні безпеки учасників кримінального судочинства. Проведення допиту та пред'явлення для впізнання в режимі відеоконференції. Обшук та його види. Підстави і процесуальний порядок проведення обшуку. Особливості проведення окремих видів обшуку. Процесуальний порядок оформлення результатів обшуку. Огляд і його види. Процесуальний порядок проведення окремих видів огляду. Особливості проведення огляду трупа. Екстумація трупа, підстави і процесуальний порядок її проведення. Слідчий експеримент. Освідування і його види. Порядок проведення і оформлення окремих видів освідування. Експертиза та підстави її проведення. Отримання зразків для проведення експертизи. Негласні слідчі (розшукові) дії: поняття, підстави проведення. Види негласних слідчих (розшукових) дій. Фіксація ходу і результатів негласних слідчих (розшукових) дій. Використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у доказуванні та в інших цілях. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.

ТЕМА 9. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДОЗРУ. Поняття, підстави та значення повідомлення про підозру. Випадки повідомлення про підозру. Етапи повідомлення про підозру. Складання повідомлення про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Порядок повідомлення про підозру. Права підозрюваного та їх роз'яснення. Вручення письмового повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.

ТЕМА 10. ЗУПИНЕННЯ І ЗАКІНЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. Поняття, підстави і умови та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування. Розшук підозрюваного. Підстави і процесуальний порядок відновлення досудового розслідування. Загальні положення закінчення досудового розслідування. Форми закінчення досудового розслідування. Закриття кримінального провадження: підстави та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Обвинувальний акт та його значення. Структура та зміст обвинувального акту. Додатки до обвинувального акту. Клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та його зміст. Вручення копій обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру та реєстру матеріалів досудового розслідування. Систематизація і технічне оформлення матеріалів

кримінального провадження. Особливості зупинення та закінчення досудового розслідування в умовах воєнного стану.

ТЕМА 11. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. Поняття та значення інституту оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Право на оскарження. Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова у відкритті провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування. Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Види рішень за результатами розгляду скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора. Особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування в умовах воєнного стану.

ТЕМА 12. ПІДСУДНІСТЬ ТА ПІДГОТОВЧЕ СУДОВЕ ПРОВАДЖЕННЯ. Поняття і значення підсудності у кримінальному процесі. Види підсудності. Підстави та порядок передачі справ з одного суду до іншого. Автоматизована система документообігу суду. Поняття, сутність і завдання підготовчого судового провадження. Порядок і строки підготовчого судового провадження. Порядок підготовчого судового провадження. Питання, які з'ясовуються суддею при підготовчому судовому провадженні. Рішення, які приймаються за результатами підготовчого судового провадження. Закриття кримінального провадження. Підстави і процесуальний порядок повернення обвинувального акту, клопотань про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру прокурору або за підсудністю. Призначення судового розгляду. Дії судді, пов'язані з підготовкою до судового розгляду. Закінчення підготовчого судового провадження. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження. Особливості підготовчого провадження в умовах воєнного стану.

ТЕМА 13. СУДОВИЙ РОЗГЛЯД. Суть, структура і завдання підготовчої частини судового засідання. Поняття і завдання судового слідства. Порядок дослідження доказів в судовому засіданні. Спрощений порядок судового слідства. Порядок судових дебатів. Промови і репліки сторін. Останнє слово обвинуваченого. Процесуальний порядок постановлення судового рішення. Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового

рішення. Поняття і значення вироку. Види вироків та їх зміст. Питання, що вирішуються судом при постановленні вироку. Порядок винесення ухвал у судовому засіданні. Ухвалення судового рішення і окрема думка судді. Проголошення судового рішення. Роз'яснення судового рішення. Вручення копії судового рішення. Журнал судового засідання. Технічна фіксація перебігу судового засідання. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції. Спрощене судове провадження щодо кримінальних проступків. Провадження в суді присяжних. Особливості судового розгляду в умовах воєнного стану.

ТЕМА 14. ПРОВАДЖЕННЯ З ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ.

Види перегляду судових рішень у кримінальному процесі. Правова природа, сутність і завдання перевірки судових рішень в апеляційному порядку. Право на апеляційне оскарження. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в апеляційному порядку. Суди, які розглядають справи в апеляційному порядку, їх повноваження. Порядок і строки апеляційного оскарження. Апеляція, її форма та зміст. Прийняття апеляційної скарги судом апеляційної інстанції. Залишення апеляційної скарги без руху, її повернення або відмова відкриття провадження. Підготовка до апеляційного розгляду. Межі перегляду судом апеляційної інстанції. Процесуальний порядок апеляційного провадження. Повноваження суду апеляційної інстанції за наслідками розгляду апеляційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення. Рішення суду апеляційної інстанції. Вирок (ухвала про застосування примусових заходів виховного чи медичного характеру) суду апеляційної інстанції. Суть і завдання касаційного провадження. Право на касаційне оскарження. Рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку. Порядок і строки касаційного оскарження. Касаційна скарга та її зміст. Відкриття касаційного провадження. Підготовка касаційного розгляду. Межі перегляду судом касаційної інстанції. Процесуальний порядок касаційного розгляду. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Судові рішення суду касаційної інстанції. Підстави для перегляду судових рішень Верховним Судом України. Право на звернення про перегляд судових рішень Верховним Судом України. Строк подання заяви про перегляд судового рішення. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України. Подання заяви про перегляд судового рішення. Допуск Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ справи до провадження. Порядок розгляду справи Верховним Судом України. Види судових рішень Верховного Суду України та їх обов'язковість. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Характеристика нововиявлених обставин. Особи, які мають право порушити питання про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами. Органи перегляду судових рішень, що набрали законної сили, та межі їх повноважень. Строки перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Порядок перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами. Види судових рішень за наслідками

кримінального провадження за нововиявленими обставинами. Особливості провадження перегляду судових рішень в умовах воєнного стану.

ТЕМА 15. ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ. Поняття, значення та завдання стадії виконання судових рішень. Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням. Обов'язковість рішень суду. Порядок та строки звернення судового рішення до виконання. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Органи і служби, які виконують вирок і забезпечують виконання кримінальних покарань. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Процесуальний порядок розгляду та вирішення питань, які виникають під час виконання вироку. Підстави для звільнення від відбування кримінального покарання. Умовно-дострокове звільнення від покарання і заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Застосування до засуджених примусового лікування та його припинення. Тимчасове залишення засудженого у слідчому ізоляторі. Умови утримання осіб, засуджених до позбавлення волі. Розгляд судом клопотання про зняття судимості. Нагляд за дотриманням законів під час виконання судових рішень. Особливості виконання судових рішень в умовах воєнного стану.

ТЕМА 16. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. Загальні засади міжнародного співробітництва у кримінальному судочинстві. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження. Обсяг та види міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Центральні органи України що забезпечують міжнародне співробітництво у кримінальному провадженні. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Виконання запиту в іноземній державі. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок підготовки документів та направлення запитів про видачу особи (екстрадицію). Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Центральні органи України щодо видачі особи (екстрадиції). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Екстрадиційний арешт. Проведення екстрадиційної перевірки. Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію) та їх оскарження. Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача

засуджених осіб. Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Виконання вироку суду іноземної держави. Розгляд судом питання про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Визнання та виконання вироків міжнародних судових установ.

ТЕМА 17. ОСОБЛИВІ ПОРЯДКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ. Види особливих проваджень у кримінальному процесі, а також особливості їх здійснення в умовах воєнного стану. Кримінальне провадження на підставі угод. Види угод, їх ініціювання та умови укладання. Зміст угоди про примирення. Зміст угоди про визнання винуватості. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди. Кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності окремої категорії осіб, їх затримання і обрання запобіжного заходу. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх. Порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх. Особливості проведення процесуальних дій та застосування заходів примусу щодо неповнолітніх підозрюваних, обвинувачених. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності. Особливості досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів виховного характеру. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості досудового та судового кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб. Проведення психіатричної експертизи. Обставини що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру. Особливості кримінального провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні. Місце проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених на території

дипломатичних представництв, консульських установ, суден України. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Навчальна дисципліна «Криміналістика»

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ, СИСТЕМА І ЗАВДАННЯ КРИМІНАЛІСТИКИ.

Поняття, предмет криміналістики та закономірності об'єктивної дійсності, що вивчаються нею. Принципи криміналістики, закони розвитку криміналістики. Мова криміналістики, її становлення і розвиток. Система криміналістики. Криміналістична техніка. Криміналістична тактика. Криміналістична методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. Джерела криміналістики. Криміналістика у системі інших наук та її значення в забезпеченні практичної діяльності у боротьбі зі злочинністю. Зв'язок і взаємний вплив розділів криміналістичної науки. Загальні та окремі криміналістичні теорії, їх сутність та практичне значення. Зв'язок криміналістики з іншими юридичними і природно-технічними науками.

ТЕМА 2. ІСТОРІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ І КРИМІНАЛІСТИЧНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ. Виникнення, основні етапи розвитку і сучасний стан науки криміналістики в Україні. Основні принципи і закони розвитку криміналістики. Науково-дослідні установи України, які займаються проблемами криміналістики. Видатні українські вчені-криміналісти. Кафедри криміналістики в юридичних навчальних закладах.

ТЕМА 3. КРИМІНАЛІСТИКА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ. Поняття і предмет зарубіжної криміналістики. Історія розвитку криміналістики в зарубіжних країнах. Сучасний стан криміналістичної науки в Австрії, Англії, Німеччині, США, Франції та ін. Видатні вчені-криміналісти зарубіжжя. Криміналістичні установи, кафедри криміналістики у провідних юридичних навчальних закладах зарубіжжя. Підготовка кадрів за межами України.

ТЕМА 4. МЕХАНІЗМ УЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ВИНИКНЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ. Кримінальне правопорушення як процес взаємодії і відображення (слідоутворення). Елементи механізму злочинної діяльності. Поняття та різновиди способу вчинення і приховування кримінальних правопорушень. Об'єктивні й суб'єктивні чинники, що визначають спосіб учинення кримінальних правопорушень. Використання даних щодо способу вчинення і приховування кримінальних правопорушень у розв'язанні конкретних завдань поліцією та іншими правоохоронними органами України. Поняття криміналістичної інформації, її різновиди та відмінність від інформації, одержаної шляхом проведення оперативно-розшукових заходів. Поняття, види і загальна характеристика джерел криміналістичної інформації.

ТЕМА 5. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КРИМІНАЛІСТИКИ. Поняття та сутність методологічних засад криміналістики. Діалектичний метод пізнання, загальнонаукові і спеціальні методи криміналістики. Характеристика методів криміналістики та їх використання в процесі пізнання події. Критерії допустимості методів криміналістики в процесі розслідування кримінальних

правопорушень. Узагальнення слідчої, судової й експертної практики як джерело розробки криміналістичних засобів, прийомів і методів. Співвідношення методів криміналістики та методів практичної діяльності в розкритті кримінальних правопорушень.

ТЕМА 6. КРИМІНАЛІСТИЧНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ І ДІАГНОСТИКА. Поняття, наукові засади та значення криміналістичної ідентифікації для практики боротьби зі злочинністю. Об'єкти і суб'єкти криміналістичної ідентифікації, її основні види та форми. Поняття ідентифікаційних ознак та властивостей об'єкта. Ідентифікаційна сукупність ознак, ідентифікаційне поле, ідентифікаційний період. Види та форми встановлення групової приналежності (групофікації). Взаємозв'язок і відмінності ідентифікації та встановлення групової приналежності. Методика індивідуальної та групової ідентифікації. Поняття криміналістичної діагностики та її відмінність від ідентифікації. Діагностичні завдання, розв'язуванні слідчою та експертною практикою.

ТЕМА 7. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ. Поняття і завдання криміналістичної техніки як розділу криміналістики. Галузі криміналістичної техніки та їх значення. Класифікація засобів криміналістичної техніки, прийомів і методів збирання та дослідження криміналістичної інформації. Критерії допустимості використання технічних засобів і методів роботи з доказами у кримінальному судочинстві. Комплекти техніко-криміналістичних засобів, які застосовуються у при проведенні слідчих(розшукових) дій і оперативно-розшукових заходів. Пересувні криміналістичні лабораторії. Процесуальне оформлення використання техніко-криміналістичних засобів.

ТЕМА 8. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ВЧЕННЯ ПРО ФІКСАЦІЮ ДОКАЗОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ. Поняття і значення фіксації криміналістичної (доказової) інформації як методу повного і точного відображення змісту слідчої дії та її результатів. Фіксація як спосіб, що надає виявленій інформації доказової сили, та забезпечує зберігання доказів для їхнього подальшого дослідження і використання. Складання протоколу слідчої (розшукової) дії – основний спосіб закріплення у встановленому законом порядку факту і результатів використання техніко-криміналістичних засобів і методів. Загальна характеристика допоміжних способів фіксації інформації, яка має криміналістичне значення.

ТЕМА 9. КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕОЗАПИС. Криміналістична фотографія, її значення для розслідування кримінальних правопорушень. Система і об'єкти криміналістичної фотографії і відеозапису. Загальна характеристика технічних засобів, методів, прийомів та видів криміналістичної фотографії. Особливості фотозйомки живої особи, невпізаного трупа, предметів і документів, слідів рук, ніг, транспортних засобів, знарядь злому, зброї та слідів їх застосування, інших об'єктів. Фотозйомка місця події. Фотозйомка при проведенні інших слідчих(розшукових) дій: обшуку, пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту тощо. Криміналістичний відеозапис: засоби, методи і прийоми його застосування під час проведення

окремих слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів. Процесуальні й технічні правила оформлення результатів застосування фотозйомки та відеозапису.

ТЕМА 10. КРИМІНАЛІСТИЧНА ГАБІТОЛОГІЯ. Поняття і сутність криміналістичної габітології. Природно-наукові засади ототожнення особи за ознаками зовнішності. Зовнішній облік людини, його елементи і ознаки, їх ідентифікаційне значення та класифікація. Джерела інформації про ознаки зовнішності людини і способи її одержання. Поняття слідів пам'яті людини та їх властивості. Загальна характеристика криміналістичних засобів, методів і прийомів фіксації ознак зовнішності людини. Порядок і правила опису ознак зовнішності людини за методом «словесного портрета». Сучасні технічні засоби виготовлення суб'єктивних портретів.

ТЕМА 11. КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОНОСКОПІЯ ТА АКУСТИКА. Звук як джерело криміналістичної інформації. Поняття та властивості звукових слідів. Сучасні технічні засоби і прийоми фіксації звукових слідів. Особливості огляду фономатеріалів. Наукові засади і сучасні можливості дослідження звукових слідів і використання їх для розшуку і ототожнення джерела звуку. Фоноскопична експертиза. Матеріали, які направляються на експертне дослідження. Питання, що вирішуються експертом за слідами звуку. Основи методики проведення фоноскопичної експертизи.

ТЕМА 12. КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОНОСКОПІЯ. Поняття, завдання і наукові засади криміналістичного вчення про сліди (слідознавства). Поняття сліду в широкому та вузькому розумінні та класифікація слідів в криміналістиці. Предмет, система і завдання криміналістичної трасології. Механізму утворення слідів у трасології та класифікація слідів-відображень. Сліди людини: рук (дактилоскопія), шкірного покриву тіла (дермоскопія), зубів (дентоскопія), губ (лябіоскопія), нігтів тощо. Будова шкірного покриву долонних поверхонь рук і підшов ніг. Властивості папілярного узору. Типи і види, деталі папілярних візерунків пальців рук. Методи і технічні засоби виявлення, фіксації та вилучення слідів рук. Дактилоскопіювання живих осіб і трупів. Питання, що вирішуються дактилоскопічною експертизою. Сліди ніг. Характеристика зовнішньої будови стопи і підшви взуття. Види слідів ніг. Доріжка слідів ніг та її елементи. Виявлення, огляд фіксація вилучення слідів ніг. Питання, що вирішуються при вивченні доріжки слідів ніг і окремого сліду на місці події.

ТЕМА 13. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ПОЧЕРКОЗНАВСТВО Й АВТОРОЗНАВСТВО. Предмет і наукові засади криміналістичного дослідження письма. Поняття письмової мови та почерку. Класифікація ідентифікаційних ознак письмової мови та почерку. Топографічні, загальні й окремі ознаки почерку. Природні та навмисні ознаки зміни письма. Маскування ознак писемної мови і почерку. Підроблення підписів (почерку). Методика криміналістичного дослідження почерку (рукописного тексту). Зміст розшукової таблиці. Використання результатів криміналістичного дослідження письма і почерку для розшуку злочинців, розслідування кримінальних правопорушень.

Почеркознавча та авторознавча експертизи: питання, що вирішуються ними, підготовка матеріалу для експертного дослідження; види зразків почерку та вимоги, що ставляться до них.

ТЕМА 14. ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ. Предмет і завдання техніко-криміналістичного дослідження документів. Поняття і класифікація документів, види їх підробки. Характеристика основних способів підроблення бланків документів, відбитків печаток і штампів, внесення змін до змісту документів та ознаки, що вказують на них. Методика встановлення первісного вигляду і змісту документа. Відновлення слабовидимих і згаслих текстів. Дослідження залитих, закреслених і закритих текстів. Прийоми встановлення прихованої (зашифрованої) інформації. Дослідження поліграфічної продукції (державних цінних паперів, казначейських білетів, білетів Національного банку України, іноземної валюти, матеріалів порнографічного змісту та ін.). Огляд і дослідження друкованих текстів, виготовлених за допомогою канцелярських друкарських машинок. Дослідження матеріалів документів (паперу, барвників штрихів тексту), засобів письма та знарядь друку (тиражування).

ТЕМА 15. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ. Поняття комп'ютерної інформації як об'єкта криміналістичного дослідження. Предмет, наукові засади та завдання криміналістичного дослідження комп'ютерної інформації. Виявлення, фіксація та вилучення комп'ютерної інформації. Огляд і дослідження друкованих текстів, виготовлених за допомогою сучасних цифрових і знакодруючих пристроїв та ознаки, які використовуються для їх розшуку та ідентифікації. Попереднє криміналістичне дослідження комп'ютерної інформації.

ТЕМА 16. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗБРОЇ, БОЄПРИПАСІВ, ВИБУХІВОК ТА СЛІДІВ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ. Поняття криміналістичного зброєзнавства, його предмет, наукові засади та завдання. Поняття і класифікація холодної зброї та слідів її застосування. Засоби та методи виявлення, огляду, фіксації та вилучення холодної зброї. Питання, що вирішуються експертизою холодної зброї та слідів її застосування. Предмет судової балістики. Поняття та ознаки вогнепальної зброї. Класифікація вогнепальної зброї. Сліди застосування вогнепальної зброї, основні та додаткові сліди пострілу. Загальна характеристика криміналістичного дослідження балістичних об'єктів: вогнепальної зброї, набоїв до неї та слідів пострілу. Техніко-криміналістичні прийоми, методи і засоби виявлення, фіксації, вилучення і зберігання вогнепальної зброї, боєприпасів та слідів їх застосування.

ТЕМА 17. НЕТРАДИЦІЙНІ ЗАСОБИ І МЕТОДИ ОДЕРЖАННЯ ІНФОРМАЦІЇ, ЗНАЧИМОЇ ДЛЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. Поняття, науково-правові засади та завдання кримінальної реєстрації як галузі криміналістичної техніки і практичної діяльності. Об'єкти, форми і способи формування криміналістичних обліків. Система, принципи організації та підрозділи правоохоронних органів, що здійснюють криміналістичні обліки. Поділ обліків в залежності від ступеня

централізації: місцевий, регіональний, державний і міждержавний. Характеристика окремих видів криміналістичних обліків та інформаційно-довідкових систем, здійснюваних науково-дослідними експертно-криміналістичними центрами МВС України та Департаментом інформаційних технологій. Способи реалізації даних обліків у розслідуванні кримінальних правопорушень, розшуку осіб та предметів. Документи для поставлення об'єкта на облік і перевірки його за обліком.

ТЕМА 18. ІНФОРМАЦІЙНО-ДОВІДКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. Нетрадиційні криміналістичні знання і методи як такі, що не дістали достатнього визнання в теорії криміналістики та впровадження в практику, але є перспективними для застосування та використання в практиці розслідування кримінальних правопорушень. Поняття криміналістичної одорології (науки про запахи). Інформаційна сутність і властивості слідів запаху. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми роботи зі слідами запаху на місці події. Технічний, процесуально-тактичний та етичний аспекти одорологічного методу. Сучасні можливості дослідження і використання слідів запаху у практиці розслідування окремих видів кримінальних правопорушень. Методика здійснення ідентифікації за запахом шляхом застосування оперативно-розшукового собаки. Одорологічна експертиза: проблеми використання при доказуванні.

ТЕМА 19. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТАКТИКИ. Поняття криміналістичної тактики, її предмет, система, завдання та взаємозв'язок з іншими розділами криміналістики. Правові, логічні, психологічні та етичні засади криміналістичної тактики. Джерела розвитку криміналістичної тактики. Роль криміналістичної тактики у розслідуванні кримінальних правопорушень.

Основні поняття і категорії криміналістичної тактики: тактичний прийом, тактична рекомендація, тактична комбінація, тактична операція, тактичне рішення. Джерела виникнення тактичних прийомів, їх класифікація та критерії допустимості. Мета і види тактичних операцій. Складання плану підготовки і проведення тактичної операції. Реалізація тактичної операції та закріплення її результатів. Використання і значення тактичних операцій на початковому і подальшому етапах розслідування кримінальних правопорушень. Діяльність слідчого в умовах тактичного ризику.

ТЕМА 20. КРИМІНАЛІСТИЧНА ВЕРСІЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. Поняття криміналістичної версії та її логічна природа. Класифікація криміналістичних версій. Типові версії та їх значення для слідчої, оперативно-розшукової, експертної та судової діяльності. Підстави, умови і тактичні прийоми побудови слідчих версій. Залежність версій від аналізу та оцінки слідчої ситуації під час розслідування. Перевірка й оцінка версій. Поняття і значення планування. Принципи, види і підстави планування. Технологія планування розслідування. Види і форми планів. Планування окремої слідчої дії, тактичної операції. Особливості планування на різних етапах розслідування. Особливості планування розслідування багатоепізодних кримінальних

правопорушень; під час розслідування кримінальних правопорушень слідчою бригадою; роботи з декількома провадженнями, що одночасно знаходяться у провадженні слідчого.

ТЕМА 21. ТАКТИКА СЛІДЧОГО ОГЛЯДУ ТА ОСВІДУВАННЯ. Поняття слідчого огляду, його види, завдання та етапи проведення. Принципи слідчого огляду. Учасники слідчого огляду. Участь спеціаліста в слідчому огляді. Огляд місця події: поняття, зміст та завдання. Підготовка до огляду місця події. Тактичні прийоми огляду місця події, техніко-криміналістичні засоби і методи, що використовуються під час його проведення. Особливості огляду живих осіб (освідування), приміщень та ділянок місцевості, що не є місцем події, транспортних засобів. Зовнішній огляд трупа на місці його виявлення, роль спеціаліста під час огляду трупа. Поняття негативних обставин та їхня роль у викритті інсценівок події. Поєднання огляду місця події з організаційними та оперативно-розшуковими заходами. Організація слідчо-оперативної групи та її завдання.

ТЕМА 22. ТАКТИКА ЗАТРИМАННЯ ПІДОЗРЮВАНОВОГО (ОБВИНУВАЧЕНОГО). Поняття і сутність затримання особи, підозрюваної (обвинуваченої, засудженої) у вчиненні кримінального правопорушення, його процесуальні підстави у світлі конституційних гарантій недоторканості особи. Різновиди і значення затримання для встановлення фактичних обставин кримінальних правопорушень. Підготовка до затримання. Питання організаційно-тактичного забезпечення затримання та безпеки його учасників: вивчення особи, що підлягає затриманню, та місця затримання; складання плану затримання, комплектування слідчо-оперативної групи, інструктаж, керівництво нею. Підготовка технічних засобів. Допоміжна документація під час планування.

ТЕМА 23. ТАКТИКА ДОПИТУ І ОДНОЧАСНОГО ДОПИТУ ДВОХ ЧИ БІЛЬШЕ ВЖЕ ДОПИТАНИХ ОСІБ. Поняття, завдання і види допиту. Процесуальні, криміналістичні, психологічні і морально-етичні засади допиту. Тактичні прийоми спілкування (розповідь, розпит, демонстрація, жестикуляція, міміка тощо). Використання даних логіки, психології, педагогіки та інших наук під час підготовки і проведення допиту. Підготовка до допиту, його організаційне і технічне забезпечення: збирання вихідних даних для допиту, визначення черговості допитів і засобу виклику допитуваного, вибір часу, місця допиту і техніко-криміналістичних засобів. Залучення до участі у допиті спеціаліста. Планування тактики допиту в залежності від слідчої ситуації (безконфліктної, конфліктної); використання під час допиту інформації, отриманої оперативним шляхом.

ТЕМА 24. ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З КАНАЛІВ ЗВ'ЯЗКУ. Поняття, види і завдання зняття інформації з каналів зв'язку. Правові підстави та порядок проведення зняття інформації з каналів зв'язку як слідчої дії. Підготовка і технологія прослуховування телефонних та інших переговорів. Використання технічних засобів звукозапису під час зняття інформації з каналів зв'язку. Особливості тактики дослідження інформації, знятої з каналів зв'язку,

фіксації її ходу і результатів. Оцінка і використання результатів зняття інформації з каналів зв'язку у розслідуванні кримінальних правопорушень.

ТЕМА 25. ТАКТИКА ОБШУКУ І ТИМЧАСОВО ДОСТУПУ ДО РЕЧЕЙ ТА ДОКУМЕНТІВ. Поняття та завдання обшуку та тимчасового доступу до речей та документів. Підстави проведення обшуку тимчасового доступу до речей та документів. Види обшуку. Стадії обшуку. Підготовка до обшуку. Збирання і аналіз інформації про особу, що обшукується, місце обшуку, об'єкти, що шукаються. Планування обшуку. Підбір та інструктаж учасників обшуку. Участь спеціалістів при проведенні обшуку і тимчасового доступу до речей та документів. Тактика особистого обшуку. Тактика обшуку житлових і підсобних приміщень, місць загального користування, приміщень установ. Обшук ділянок місцевості. Повторний обшук. Використання науково-технічних засобів і методів при виявленні схованок. Тимчасовий доступ до речей та документів. Відмінність виїмки від обшуку. Фіксація ходу і результатів обшуку і тимчасового доступу до речей та документів. Оцінка і використання результатів обшуку і тимчасового доступу до речей та документів у розслідуванні.

ТЕМА 26. ТАКТИКА ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ДЛЯ ВПІЗНАННЯ. Поняття, види і завдання пред'явлення для впізнання. Значення впізнання як методу одержання інформації про кримінальне правопорушення. Підготовка до пред'явлення для впізнання: особливості допиту особи, яка має впізнавати; підбір об'єктів впізнання; складання плану підготовки і проведення пред'явлення для впізнання. Тактичні прийоми пред'явлення для впізнання живих осіб, трупів, предметів, тварин, помешкань і ділянок місцевості в натурі. Особливості тактики пред'явлення для впізнання різноманітних об'єктів за їхніми копіями (фотознімком, фонограмою, кіно-відеофільмом). Особливості тактики пред'явлення для впізнання за функціональними ознаками зовнішності (за ходом, голосом, звуковою промовою). Пред'явлення для впізнання поза візуальним спостереженням того, кого впізнають.

ТЕМА 27. 'ТАКТИКА ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ДЛЯ ВІДТВОРЕННЯ ДІЙ, ОБСТАНОВКИ, ОБСТАВИН ПЕВНОЇ ПОДІЇ, ОБСТАНОВКИ ТА ОБСТАВИН ПОДІЇ У ФОРМІ ПЕРЕВІРКИ Й УТОЧНЕННЯ ПОКАЗАНЬ НА МІСЦІ. Поняття, сутність, мета слідчого експерименту для відтворення дій та його значення для встановлення фактичних обставин кримінальних правопорушень. Учасники слідчого експерименту. Підготовка до слідчого експерименту. Планування та основні тактичні умови проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Тактичні прийоми слідчого експерименту. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту. Оцінка та використання отриманих результатів у розслідуванні кримінальних правопорушень.

ТЕМА 28. ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ НЕОБХІДНИХ ДОСЛІДІВ ЧИ ВИПРОБУВАНЬ. Поняття, різновиди і завдання слідчого експерименту. Значення слідчого експерименту для встановлення фактичних обставин кримінальних правопорушень. Психологічні та етичні засади слідчого експерименту. Учасники слідчого

експерименту. Підготовка до слідчого експерименту. Тактичні умови його проведення. Реконструкція обстановки, як умова проведення даної слідчої дії. Тактичні прийоми проведення окремих видів слідчого експерименту (на можливість сприйняття якогось факту або явища органами почуття, на можливість здійснення якихось дій, встановлення механізму утворення слідів, явищ тощо).

ТЕМА 29. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ. ПРИЗНАЧЕННЯ І ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ. Поняття, сутність і мета використання спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Форми використання спеціальних знань. Тактика залучення спеціаліста до участі в слідчих(розшукових) діях. Значення цієї форми використання спеціальних знань для розслідування кримінальних правопорушень. Поняття, види та значення судової експертизи у розслідуванні кримінальних правопорушень. Класифікація судових експертиз. Криміналістична експертиза та її види. Повторна, додаткова і комісійна експертиза. Експерт, його права та обов'язки. Організація, система та функції судово-експертних установ в Україні. Підготовка експертизи та її призначення.

ТЕМА 30. РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СЛІДЧОГО. Поняття, процесуальна регламентація і засоби розшукової діяльності слідчого. Об'єкти розшуку. Види і форми розшукової діяльності. Тактичні основи розшукової діяльності слідчого. Планування розшуку. Розшукові версії слідчого. Тактичні прийоми і операції розшуку в процесі розслідування кримінального провадження щодо підозрюваного, що переховується від слідства. Розшукова робота слідчого по припиненим кримінальним провадженням. Розшук майна, трупів та інших об'єктів. Використання слідчим даних криміналістичних обліків МВС, СБУ та Інтерполу у розшуковій діяльності. Оцінка і використання результатів розшуку в розслідуванні кримінальних правопорушень.

ТЕМА 31. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ МЕТОДИКИ. Поняття криміналістичної методики, її структура (загальні положення та окремі методики розслідування кримінальних правопорушень), завдання та місце в системі криміналістики. Науково-практичні джерела, принципи формування окремих криміналістичних методик та їхня класифікація. Зв'язок криміналістичної методики з криміналістичною технікою і тактикою. Структура окремої методики розслідування кримінальних правопорушень та загальна характеристика її структурних елементів. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень: поняття, зміст і характеристика її складових елементів. Значення криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень для розробки прийомів і рекомендацій криміналістичної методики. Етапи розслідування кримінальних правопорушень. Значення і завдання початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 32. ПРОТИДІЯ РОЗСЛІДУВАННЮ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНИМИ ЗАСОБАМИ І МЕТОДАМИ. Поняття, зміст і суб'єкти протидії розслідуванню. Протидія розслідуванню у

формі приховування кримінальних правопорушень, його наслідків або осіб, причетних до вчиненого кримінальних правопорушень. Інсценування кримінальних правопорушень та фальсифікація доказів з боку злочинців, потерпілих і свідків. Спонукальні мотиви протидії. Суб'єкти, форми і способи «зовнішньої» протидії розслідуванню. Криміналістичні засоби і методи подолання протидії розслідуванню.

ТЕМА 33. ВЗАЄМОДІЯ УЧАСНИКІВ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ. Поняття, мета і значення взаємодії слідчого з іншими учасниками розслідування. Правові засади та принципи взаємодії. Організаційні форми і тактичні прийоми взаємодії слідчого з оперативно-розшуковими й іншими підрозділами міністерства внутрішніх справ. Слідчо-оперативна група (СОГ) як форма взаємодії. Принципи й умови використання даних, отриманих оперативно-розшуковим шляхом. Організаційно-тактичні форми і прийоми використання оперативно-розшукової інформації при провадженні окремих слідчих(розшукових) дій. Особливості тактики взаємодії залежно від етапу розслідування, під час провадження окремих слідчих(розшукових) дій і тактичних операцій.

ТЕМА 34. ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ «ПО ГАРЯЧИХ» СЛІДАХ. Поняття розслідування кримінальних правопорушень «по гарячих» слідах. Розслідування кримінальних правопорушень «по гарячих» слідах як умова виконання завдань, покладених на судову владу і правоохоронні органи, щодо швидкого і повного розкриття кримінальних правопорушень. Чинники, що визначають особливості організації та методики розслідування кримінальних правопорушень «по гарячих» слідах. Організація взаємодії слідчого з черговою частиною, співробітниками оперативних підрозділів і експертно-криміналістичних підрозділів. Організаційно-тактичні основи залучення громадськості та засобів масової інформації до розслідування кримінальних правопорушень.

ТЕМА 35. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖИТТЯ, ЗДОРОВ'Я ТА СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ОСОБИ. Криміналістичні характеристики умисних вбивств, заподіяння тілесних ушкоджень, зґвалтування. Організація початкового етапу розслідування вбивств відповідно до типових слідчих ситуацій. Викриття фактів інсценування самогубства, нещасних випадків і т. ін. Особливості розслідування на подальшому етапі, відповідно до типових слідчих ситуацій умисних вбивств, заподіяння тілесних ушкоджень, зґвалтування.

ТЕМА 36. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ. Криміналістичні характеристики окремих кримінальних правопорушень проти власності: крадіжок, грабежів і розбоїв, вимагання, шахрайства, привласнення або розтрати чужого майна. Типові слідчі ситуації у провадженнях про кримінальні правопорушення проти власності. Організація початкового та подальшого етапів розслідування кримінальних правопорушень проти власності: крадіжок, грабежів і розбоїв, вимагання, шахрайства відповідно до типових слідчих ситуацій. Планування і провадження подальших

слідчих(розшукових) дій: обшуку, судових експертиз, слідчого експерименту та ін.

ТЕМА 37. РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ, ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА МОРАЛЬНОСТІ.

Криміналістичні характеристики кримінальних правопорушень проти громадської безпеки, громадського порядку та моральності: бандитизму (ст. 257); завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259); незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263); порушень встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270); злочинних порушень правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту (ст. 286); хуліганства (ст. 296); ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості (ст. 300), або порнографічних предметів (ст. 301); заняття проституцією (ст. 303). Типові слідчі ситуації у провадженнях про кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, громадського порядку та моральності. Призначення криміналістичних та інших експертиз. Встановлення свідків. Допит свідків. Затримання підозрюваного. Планування і провадження подальших слідчих(розшукових) дій: обшуку, допиту підозрюваного, призначення судових експертиз, слідчого експерименту.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні нормативні акти

Конституція України

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141

Акти міжнародного права

1. Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

Закони України

1. Кримінальний кодекс України: Закон від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. (Дата звернення - 04.10.2022).
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014. Відомості Верховної Ради України від 05.12.2014. № 49, стор. 3186. Ст. 2056.
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству. Закон України від 07.12.2017. Урядовий кур'єр від 24.01.2018. № 16.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n384> (зі змінами).
5. Про Національну поліцію : Закон України від 14.10.2014 р. №1697-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (зі змінами).
6. Про прокуратуру: Закон України від 15 березня 2018 року №2337-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19> (зі змінами).
7. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві : Закон України від 23.12.1993 р. №3782-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12> (зі змінами).
8. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. №2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (зі змінами).
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17/conv/page3> (зі змінами).
10. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3460-17/conv> (зі змінами)
11. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року. Дата оновлення 20.01.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (зі змінами).
12. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3352-12> (зі змінами).
13. Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні: Закон України від 11 грудня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1382-15> (зі змінами).

14. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 року URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80> (зі змінами).

15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 липня 2016 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (зі змінами).

Підзаконні акти

Постанови, інші рішення, роз'яснення судів (Конституційного, Верховного)

1. Рішення Європейського суду з прав людини від 02.10.2018 року «Криволапов проти України».
2. Рішення Європейського суду з прав людини від 23.10.2018 року «Саган проти України».
3. Рішення Європейського суду з прав людини від 04.11.2018 року у справі «Дудка проти України».
4. Рішення Європейського суду з прав людини від 13.11.2018 року «Чжан проти України».
5. Рішення Європейського суду з прав людини від 06.12.2018 року у справі «Карельський та інший проти України».
6. Рішення Європейського суду з прав людини від 18.12.2018 року у справі «Кін проти України».
7. Рішення Європейського суду з прав людини від 18.12.2018 року «Бургас проти України».
8. Рішення Європейського суду з прав людини від 17.01.2019 року «Маріянчук та інші проти України».
9. Рішення Європейського суду з прав людини від 29.01.2019 року «Андреева проти України».
10. Рішення Європейського суду з прав людини від 06.02.2019 року «Бурля та інші проти України».
11. Рішення Європейського суду з прав людини від 12.02.2019 року «Якуба проти України».
12. Рішення Європейського суду з прав людини від 21.02.2019 року «Скляр та Єкушенко проти України».
13. Рішення Європейського суду з прав людини від 11.04.2019 року «Малий проти України».
14. Рішення Європейського суду з прав людини від 16.04.2019 року «Алахвердян проти України».
15. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві. 5-те вид., допов. і перероб. Упорядники: Вереша Р.В., Карпунцов В.В. Київ: Алерта, 2022. 322 с
16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. №1104. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012->

%D0%BF#n19 (зі змінами).

17. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 року №877.

18. Про затвердження структури Національної поліції України: Наказ Національної поліції України від 06.11.2015 року № 1.

19. Про утворення територіального органу Національної поліції: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2019 року №867.

20. Про затвердження Положення про Департамент стратегічних розслідувань НП України: Наказ НП України від 23.10.2019 № 1077.

21. Про затвердження Інструкції з організації діяльності оперативних підрозділів НПУ щодо виявлення, документування та припинення діяльності організованих груп і злочинних організацій, що готуються до вчинення або вчиняють тяжкі та особливо тяжкі злочини: Наказ МВС України від 30.01.2019 року № 69дск. К., 2019. 24 с.

22. Про затвердження Порядку організації проведення профілактичних заходів: Наказ Національної поліції України від 27.12.2016 року №1377.

23. Про затвердження Інструкції з організації розшуку обвинувачених, підсудних, осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання, безвісно зниклих осіб та встановлення особи невпізнаних трупів: Наказ МВС України від 05.01.2005 №3дск.

24. Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службову інформацію в системі Національної поліції України: Наказ Національної Поліції України від 12.10.2018 року №945.

25. Про затвердження Інструкції про порядок взаємного використання систем відеоспостереження Служби безпеки України, Управління державної охорони України, Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України: Наказ МВС України від 12.09.2016 року №917.

26. Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 03.08.2017 року №676.

27. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Єдиний облік» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 14.06.2019 року №508.

28. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Гарпун» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 13.06.2018 року №497.

29. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Атріум» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 11.12.2019 року №1032.

30. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «СЛІД» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний

портал Національної поліції України»: Наказ МВС України від 16.03.2020 року №257.

31. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16.02.2018 р. № 111. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0371-18#n7> (зі змінами).

32. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ ГП/МВС/СБУ/АДПС/МФ/МЮ від 16 листопада 2012 року № 114/1042/516/1199/936/1687/5.

33. Про затвердження Інструкції про організацію взаємодії підрозділів оперативної служби зі слідчими та оперативно-розшуковими апаратами органів внутрішніх справ: Наказ МВС України від 12.12.2012 №05.

34. Про затвердження Інструкції про організацію оперативно-розшукової діяльності підрозділів оперативної служби: Наказ МВС України від 12.12.2012 №05.

35. Про затвердження Порядку організації негласної роботи та здійснення оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами Національної поліції України: Наказ МВС України від 05.05.2016 №07.

36. Інструкція про взаємодію Національної поліції України, Державної прикордонної служби України зі Службою безпеки України при проведенні оперативно-розшукових заходів із застосуванням оперативно-технічних засобів і негласних слідчих (розшукових) дій: Наказ МВС та СБУ від 09.08.2016 року № 012/020.

37. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27.04.2020 року №357.

38. Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: Наказ МВС України від 08.02.2019 року №100.

39. Про затвердження Переліку правопорушень та подій, інформація про які подається до центрального органу управління поліції, головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві: Наказ Національної поліції України 04.07.2018 року №645.

40. Про затвердження Інструкції про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: Наказ МВС України 11.09.2001 року №785.

41. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: Наказ МВС України 07.07.2017 №575.

42. Про затвердження Інструкції про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних

у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: Наказ МВС України / Міністерство юстиції України від 01.10.2018 року №806/3105/5.

43. Про затвердження Порядку взаємодії між органами та підрозділами Національної поліції, закладами охорони здоров'я та органами прокуратури України при встановленні факту смерті людини: Наказ МВС України/МОЗ/ГПУ 29.09.2017 №807/1193/279.

44. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: Наказ Офісу Генерального Прокурора від 30.06.2020 року №298.

45. Про затвердження Порядку взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: Наказ МВС України від 20.10.2017 №869.

46. Про затвердження Інструкції про порядок формування, ведення та використання оперативно-довідкового і дактилоскопічного обліку в ОВС та органах (установах) кримінально-виконавчої системи: Наказ МВС / ДДУПВП України від 23.08.2002 №823/188.

47. Про додаткові заходи щодо запобігання зникненню людей, удосконалення взаємодії правоохоронних та інших органів виконавчої влади в їх розшуку: Указ Президента України від 18 січня 2001 року №20.

48. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ СБУ від 23 грудня 2020 року №383 // Офіційний вісник України. 2021. №7. Ст. 482.

49. Про затвердження Критеріїв належності спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації та Переліку спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 року № 669.

Підручники, навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / В.І. Борисов, В.Я. Тацій, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 6-е вид., перероб. і допов. Х.: Право, 2020. 584 с.
2. Кримінальне право України. Загальна частина : підруч. / авт.-укл. : В. Д. Людвік, В. Ф. Примаченко, В. В. Шаблистий та ін. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2019. 336 с.
3. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за ред. проф. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2015. 680 с.
4. Сухонос В.В. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга». 2020. 672 с.
5. Фріс П.Л. Кримінальне право України. Загальна частина: підручн. Вид. 3-тє,

доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2018. 394 с.

6. Албул С.В., Андрусенко С.В. Правові та організаційно-тактичні проблеми протидії організованим злочинності: навч. посібник. Одеса: ОДУВС, 2017. 142 с.

7. Murat Tinas, Ahmet Demirden. Foreign terrorist fighters in PKK/YPG in Syria: violent extremism backfires: Raport / Turkish National Police Academy. Ankara, June 2020. 54 p.

8. Пеньков С.В., Волошина М.О. Організація проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами Національної поліції України : метод. реком. / Дніпро : ДДУВС, 2019. 270 с.

9. Міщанинець О.М. Конспект лекцій для спеціалізації працівників підрозділів стратегічних розслідувань. Дніпро: ДДУВС, 2020. 183 с.

10. Негласні слідчі (розшукові) дії : навч. посіб. / Д.Й. Никифорчук, О.О. Тарасенко, Є.В. Лизогубенко ; ред. Д.Й. Никифорчук ; рец.: О.В. Копан, В.О. Глушков, М.С. Цуцкірідзе ; Національна академія внутрішніх справ. К.: НАВС, 2015. 240 с.

11. Практикум з негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: навч.-метод. посіб. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. 200 с.

12. Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації у протидії злочинності : навч. посібник / [Д.Б. Санакоєв]. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 262 с.

13. Актуальні проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / за заг. ред. В.В. Топчія; наук. ред. В.І. Антипова. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. 896 с.

14. Баулін О. В. Кримінальне право України: Навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. К.: Правова Єдність, 2017. 98 с.

15. Вереша Р.В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид.7-ме, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2020. 500 с.

16. Ємельянов В.П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин: наук.-практ. посібник. Х.: Право, 2018. 142 с.

17. Кримінальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини. Туркот М.С., Столітній А.В., Шмаленя С.В., Снігар М.І. Київ : Норма права, 2022. 1104 с.

18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О.М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. К.: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.

19. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за заг. ред. О.М. Литвинова. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 536 с.

20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. і допов. К.: Юридична думка, 2019. 1384 с.

21. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України Станом на 20 січня 2018 року. [текст] / За заг.ред. Глунька В.В. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 784 с.

22. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /Д.С. Азаров, В.К. Грищук, А.В. Савченко [та ін.]; За заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
23. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності/ За ред. М.І. Хавронюка. Київ: ВД «Дакор», 2017. 448 с.
24. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Станом на 2 вересня 2020 р.. За заг.ред. Копотуна І.М. Київ. Вид. дім «Професіонал». 2020. 864 с.
25. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
26. Практикум з кримінального права України (Загальна частина): Навчальний посібник / за заг.ред. д.ю.н., доц. В. В. Шабليстого. Дніпро: Дніпр. держ. ун-т внутр. справ; 2017. 352 с.
27. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика). Навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 168 с.
28. Словник основних кримінально-правових термінів / авт.-укл.: І.О. Кисельов, В.В. Шаблистый, В.О. Лисенко, О.В. Чорна, Л.Г. Якименко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 388 с.
29. Хавронюк М. І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України. Київ : ВД «Дакор», 2020. 266 с.
30. Кримінальний процес України у 2-х част.: ч. 1: Досудове провадження: підручник / Бойко О. П. та ін. Дніпро, Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 327 с.
31. Кримінальний процес: підруч. / О.П. Бойко та ін. У 2-х ч. Ч. 2. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 235 с.
32. Погорецький М. А., Кучинська О. П. Процесуальні документи досудового розслідування (слідчого, прокурора, адвоката та слідчого судді). Вид. 2-ге, переробл. і допов. 2018. 254 с.
33. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 419 с.
34. Криміналістика: підручник / В.В. Пясковський, Ю.М. Черноус, А.В. Іщенко, О.О. Алексєєв та ін. К.: Центр учбової літератури, 2015. 544 с.
35. Литвинчук О.І. Електронні докази. Обшук. Частина 1 / О.І. Литвинчук, М.С. Сорока, І.В. Колесников та ін. Х.:Фактор, 2020. 80 с.
36. Іваниця А. В. Розслідування вбивств через необережність : навч. пос. / А. В. Іваниця, М. М. Єфімов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. 152 с.
37. Китрар В. С. Кашина Г. С. Навчальна програма для підготовки педагогічних працівників з навчання ризикам небезпек від мін та вибухонебезпечних предметів. Київ, 2021. 14 с.
38. Китрар В. С. Кашина Г. С. Комплексна програма додаткового навчання

здобувачів загальної середньої освіти ризикам, пов'язаним з мінами та вибухонебезпечними предметами та правилам поведінки в небезпечних ситуаціях. Київ, 2021. 10 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Брич Л. П. Теорія розмежування складів злочинів : монографія. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 712 с.
2. Вереша Р. В. Вчення про суб'єктивну сторону злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 1106 с.
3. Вереша Р. В. Проблеми суб'єктивної сторони складу злочину: монографія. К.: Алерта, 2018. 432 с.
4. Вечерова Є. М. Нормативність кримінального права: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Одеса: Вид. дім «Гельветика», 2018. 460 с.
5. Військові кримінальні правопорушення: Розділ XIX Особливої частини Кримінального кодексу України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини, Верховного Суду України, Верховного Суду, апеляційних і місцевих судів. Станом на 15 червня 2022 р.: наук. практ. посіб. Вид. друге / уклад.: М. С. Туркот, А. В. Столітній, С. В. Шмаленя, О. М. Хоменко, А. П. Шошура, Личик С. Я., Александров В. М.; за ред. канд. юрид. наук, доцента М. С. Туркота. Київ: Норма права, 2022. 512 с.
6. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія / Р. О. Мовчан. Київ: Норма права, 2022. 244 с.
7. Галемін О. А. Шаблистий В. В. Кримінальна відповідальність за хуліганство, пов'язане з опором особам, наділеним владними повноваженнями під час виконання службових обов'язків чи іншим громадянам, що припиняли хуліганські дії. Монографія. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 164 с.
8. Гладкова Є. О. Стратегія й тактика протидії наркозлочинності в Україні: монографія. Харків: Діса плюс, 2019. 464 с.
9. Горох О. П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування: монографія; за наук. ред. А. А. Музики. Київ: ВД «Дакор», 2019. 676 с.
10. Гороховська О. В. Вбивство через необережність: Монографія / Наук. ред. Музика А. А. К.: Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2007. 180 с.
11. Дорохіна Ю. А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
12. Жаровська Г. П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.
13. Катеринчук К. В. Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи: проблеми кримінально-правової теорії та практики: монографія. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
14. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність:

- Монографія. Луганськ: РВВЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. 559 с.
15. Кваша О. О. Уявна оборона: кримінально-правова кваліфікація та відповідальність : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2012. 180 с.
  16. Корнякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-правова політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
  17. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії: монографія / Т.В. Корнякова, О.Л. Соколенко, І.Г. Алексєєнко та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т.В. Корнякової. Дніпро: ліра, 2017. 276 с.
  18. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 264 с.
  19. Красницький І. В., Щутяк Л. С. Відповідальність за замах на злочин за кримінальним правом України: монографія. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 224 с.
  20. Машлякевич Д.С. Литвинов О.М. Стратегії запобігання і протидії корупції в Україні: монографія / за загальною редакцією д-ра юрид. наук, проф. О. М. Литвинова. Харків: ТОВ «В деле», 2016. 260 с.
  21. Михайленко Д.Г. Протидія корупційним злочинам засобами кримінального права: концептуальні основи: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 582 с.
  22. Миронова В.О. Проблеми кримінальної відповідальності за порушення законів та звичаїв війни: Монографія. Харків: Право, 2007. 152 с.
  23. Мисливий В.А. Бабанін С.В. Кримінальна відповідальність за порушення чинних на транспорті правил: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2017. 192 с.
  24. Ободовський О. В. Триваючі злочини у кримінальному праві України: монографія. Одеса : Юрид. л-ра, 2016. 256 с.
  25. Орлеан А.М. Кримінально-правова характеристика торгівлі людьми: Монографія. Харків: СІМ, 2005. 180 с.
  26. Осадчий В. І. Корупційні злочини. Монографія. К.: Вид-во Європейського університету, 2016. 82 с.
  27. Протидія інформаційному тероризму та його фінансуванню в сучасних умовах: монографія / В.В. Крутов, М.П. Стрельбицький, О.А. Шевченко; ред.: В.В. Крутов; Нац. акад. прав. наук України. Київ. Ужгород: Вид-во НАПрНУ: ІВА, 2014. 309 с.
  28. Семикін М.В. Створення терористичної групи чи терористичної організації: кримінально-правове дослідження: Монографія / За заг. ред. проф. В.П. Ємельянова. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. 145 с.
  29. Созанський Т.І. Кваліфікація сукупності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет Національної поліції України, 2012. 240 с.
  30. Тацій В. Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія. Х. : Право, 2016. 256 с.
  31. Устрицька Н. І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія. Львів: Львівський державний університет Національної поліції України, 2013. 216 с.
  32. Харитонов С.О. Кримінальна відповідальність за військові кримінальні правопорушення за кримінальним правом України: монографія. Харків: Право,

2018. 328 с.

33. Храмцов О.М. Насильство як категорія загальної частини кримінального права України (теорія, практика, зарубіжний досвід): монографія. Харків: Колегіум, 2017. 260 с.

34. Шаблистий В.В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.

35. Шаблистий В.В., Александрова А.Ю. Кримінальна відповідальність за ухилення від призову за мобілізацією: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2019. 200 с.

36. Шаблистий В.В., Ткаченко А.В. Кримінальна відповідальність за дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань: монографія. за заг. ред. д.ю.н., доц. В.В. Шаблистого. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018. 152 с.

37. Шаблистий В.В., Якименко Л.Г. Запобігання проникненню заборонених предметів до установ виконання покарань: монографія. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 168 с.

38. Ярмиш Н.М. Теоретичні проблеми причинно-наслідкового зв'язку в кримінальному праві (філософсько-правовий аналіз). Харків: Право, 2003. 512 с.

39. Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. Х.: НікаНова, 2014. 388 с.

40. Багрій М.В. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні : моногр. / М.В. Багрій, В.В. Луцик. Тернопіль, 2014. 308 с.

41. Ігнатюк О.В. Використання як доказів матеріалів, отриманих за результатами проведення оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій у судовому провадженні: монографія. Київ: НАВС, 2020. 1057 с.

42. Гула Л.Ф. Теоретико-правові та організаційно-тактичні основи протидії організованим злочинним групам і їх лідерам : монографія / Л.Ф. Гула. Львів: ЛьвДУВС, 2013. 472 с.

43. Санакоєв Д.Б. Виявлення та розслідування торгівлі людьми підрозділами Національної поліції України : монографія / Д.Б. Санакоєв. Дніпро: ДДУВС, 2018. 192 с.

44. Особливості розслідування розбійних нападів та застосування негласних слідчих (розшукових) дій для встановлення осіб, що їх учинили: [метод. рекоменд.]. К.: РВВ МВС України, 2013. 143 с.

45. Остафійчук Г.В. Теоретичні аспекти та практика реалізації процесуальних гарантій учасниками кримінального провадження: монографія. Дніпро: ДДУВС, 2019. 324 с.

46. Крицька І. О. Речові докази у кримінальному провадженні: монографія, 2018. 280 с.

47. Лазарева Д. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному процесі України: монографія. Дніпро : Дніпроп. Держ. ун-т внутр. справ, 2018. 188 с.

48. Панова А. В. Визнання доказів недопустимими у кримінальному провадженні: монографія, 2017. 256 с.

49. Перепелиця С. І. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення: монографія, 2015. 184 с.
50. Шаповалова І. С., Рогальська В. В. Застосування практики Європейського суду з прав людини слідчим суддею місцевого загального суду під час здійснення судового контролю. монографія. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2020. 274 с.
51. Цуцкірідзе М.С. Кримінальна процесуальна діяльність слідчого: теорія та практика: монографія. К. Алерта, 2020. 562 с.
52. Єфімов М.М. Теоретичні засади методики розслідування втягнення неповнолітнього в заняття проституцією і сутенерства : монографія / Микола Миколайович Єфімов, Владислав Олександрович Лазарєв. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 192 с.
53. Криміналістичне забезпечення розслідування хуліганства, пов'язаного з опором представникові влади або громадськості, який виконує обов'язки з охорони громадського порядку: монографія / Сергій Сергійович Герасимчук, Костянтин Олександрович Чаплинський, Микола Миколайович Єфімов. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 246 с.
54. Несінов О. Н. Складові успіху у кримінальному процесі: наук.-практ. посіб. 2-ге вид. Київ: Норма права, 2020. 880 с.
55. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський, Л. В. Гаврилюк та ін. ; Держ. наук.-досл. ін.-т. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 352 с.
56. Плетенець В.М. Теоретичні та праксеологічні засади подолання протидії досудовому розслідуванню монографія / В. М. Плетенець. . – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 424 с
57. Теоретичні засади методики розслідування шахрайства, пов'язаного з відчуженням об'єктів нерухомого майна громадян: монографія : монографія / Н. В. Павлова, Д. А. Птушкін, К. О. Чаплинський; Дніпр. державний університет внутрішніх справ. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 196 с.

Інші джерела:**Інтернет-ресурси:**

1. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua/>
2. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Президент України. Офіційне Інтернет представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
4. Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний Інтернет сайт URL: <http://www.mvs.gov.ua/>
5. Конституційний Суд України. Офіційний веб-сайт URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws>
7. Офіційний сайт Національної поліції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.npu.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Протидія незаконному використанню спеціальних технічних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gproxx.com/http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/publish/article?art_id=115766&cat_id=115765
10. Офіційна сторінка Департаменту стратегічних розслідувань НП України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/DSI.police.ukraine/>